

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE A REPUBLICII MOLDOVA

Prima instanță: Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău (judecător I. Potînga)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (judecători : S. Arnaut, A. Panov, B. Bîrcă)

Dosarul nr. 2ra-2144/14

DECIZIE

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ

03 septembrie 2014

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție, în componența:

Președintele completului,

Galina Stratulat

Judecători

Iurie Bejenaru, Iuliana Oprea

Valentina Clevadi, Dumitru Mardari

examinând, fără citarea părților recursul declarat Biroul Asociat de Avocați „Tatar-Akțept” împotriva hotărîrii judecătorei Rîșcani mun. Chișinău din 25 octombrie 2013 și a deciziei Curții de Apel Chișinău din 12 februarie 2014, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Biroul Asociat de Avocați „Tatar-Akțept” împotriva lui Primac Alexandru privind încasarea dobînzilor de întîrziere,

a c o n s t a t a :

La 08 septembrie 2011, Biroul Asociat de Avocați „Tatar-Akțept” s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva lui Primac Alexandru în care a solicitat încasarea datoriei în mărime de 20172 lei, dobînda de întîrziere în mărime de 29 542,11 lei și compensarea cheltuielilor de judecată.

Motivația cerințelor formulate derivă din raporturile de prestări de servicii stabilite între Biroul Asociat de Avocați „Tatar-Akțept” și Primac Alexandru.

Potrivit susținerilor cererii se indică că prestările de servicii operate au avut ca obiect apărarea intereselor lui Primac Alexandru în cadrul unui proces penal în primă instanță și instanța de apel.

În conformitate cu pct. II al contractului Primac Alexandru urma să achite pentru serviciile juridice suma de 60 000 lei.

Conform contractului, achitarea onorariului urma a fi efectuată în decursul a trei zile calendaristice din momentul semnării contractului. Astfel suma a fost achitată conform bonului de plată seria DB nr. 960686 la 19 iunie 2009 15 558 lei, bonului de plată seria DB nr. 960765 la 22 decembrie 2010 4270 lei, bonului de plată seria DB nr. 960768 la 01 martie 2011 20 000 lei. Suma rămasă fiind de 20 172 lei. În adresa pîrîtului au fost expediate cereri prealabile cu propunerea de a stinge datoria, ulterior Primac Alexandru a achitat doar o parte, restul datoriei a refuzat de a o stinge.

Susține că obligația de a achita datoria de către Primac Alexandru a apărut la 06 aprilie 2008. Avocatul și-a îndeplinit toate obligațiile contractuale prevăzute, în contract, fapt confirmat prin achitarea ultimului printr-o sentință judecătorească.

În cadrul examinării cauzei Biroul Asociat de Avocați „Tatar-Akțept” și-a concretizat pretențiile solicitând, doar încasarea dobânzi de întârziere întrucât Primac Alexandru a achitat datoria existentă, inclusiv și cheltuielile de plata taxei de stat.

Ulterior în perioada examinării pricinii avocatul Tatar Ghenadie a decedat, iar în baza împuternicirilor delegate de asociații și succesorii Biroului Asociat de Avocați „Tatar-Akțept” a intervenit în proces ca reprezentant al reclamantului în bază de mandat avocatul Tighinean Alexei, care a susținut integral cererea de concretizare a pretențiilor.

A solicitat încasarea dobânzilor de întârziere în mărime de 29542,11 lei.

Prin Hotărîrea Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău din 25 octombrie 2013 cererea de chemare în judecată înaintată de Biroul Asociat de Avocați „Tatar-Akțept” împotriva lui Primac Alexandru cu privire la încasarea dobânzilor de întârziere în mărime de 29542,11 lei s-a respins ca neîntemeiată.

Instanța de fond a constata că legislația R. Moldova nu prevede că plata onorariului avocatului este purtătoare de dobândă, mărimea și termenul de achitare fiind stabilit de către părți în conformitate cu Legea cu privire la avocatură și Recomandările Consiliului Uniunii avocaților privind cuantumul onorariului.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 12 februarie 2014, apelul declarat de Biroul Asociat de Avocați „Tatar-Akțept” s-a respins, fiind menținută hotărîrea judecătorei Rîșcani mun. Chișinău din 25 octombrie 2013.

La adoptarea soluției sale, instanța de apel a ajuns la concluzia că prima instanță, a dat probelor administrate și circumstanțelor cauzei o apreciere corectă, și justă, iar hotărîrea instanței de fond urmează a fi menținută.

La 16 mai 2014, recurentul Biroul Asociat de Avocați „Tatar-Akțept” a declarat recurs împotriva hotărîrii judecătorei Rîșcani din 25 octombrie 2013 și a deciziei Curții de Apel Chișinău din 12 februarie 2014, solicitând casarea acestora, cu adoptarea unei noi decizii prin care să fie admise integral pretențiile înaintate de Biroul Asociat de Avocați „Tatar-Akțept”.

Prin încheierea din 02 iulie 2014, recursul a fost declarat admisibil.

În motivarea recursului, s-a reiterat că hotărîrea judecătorei Rîșcani din 25 octombrie 2013 și decizia Curții de Apel Chișinău din 12 februarie 2014 sunt ilegale și neîntemeiate. Nu este de acord cu concluziile instanțelor investite cu judecarea fondului precum că onorariul avocatului nu este purtător de dobândă.

Consideră că contractul de asistență juridică urmează a fi relatat ca oricare alt contract care corespunde prevederilor art.619 Cod civil. Potrivit prevederilor contractuale obligațiunile asumate au fost executate cu bună-credință. Atît instanța de fond cît și instanța de apel corect au constatat circumstanțele de fapt a pricinii, însă nu au aplicat legea care trebuia să fie aplicată și au interpretat-o eronat. Instanțele investite cu judecarea fondului nu au indicat și nu s-au bazat pe nici o normă a dreptului material conform căruia contractul de asistență juridică nu se aplică prevederile art.585,619 Cod civil.

Prin referința depusă la 11 iunie 2014 Primac Alexandru a invocat că toată suma indicată în contractul de asistență juridică a fost achitată, inclusiv și taxa de stat.

Dobînda de întârziere nu poate fi solicitată deoarece în contract nu este indicat în nici un punct că în cazul în care suma nu va fi achitată în termenii indicați, va fi pus în întârziere. Consideră că contractul de prestări de servicii nu este purtător de dobînda. A pledat pentru respingerea recursului.

Analizînd legalitatea actelor de dispoziție atacate, prin prisma argumentelor invocate de participanții la proces și a probelor din dosar, Colegiul consideră recursul drept întemeiat și care urmează a fi admis parțial din următoarele motive.

În conformitate cu art.434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei redactate.

Recurentul invocă că a făcut cunoștință cu decizia instanței de apel la 20 martie 2013, deci s-a conformat prevederilor legale și recursul declarat la 16 mai 2014, este depus în termen.

În conformitate cu art.444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

S-a constatat că între Biroul Asociat de Avocați „Tatar-Aksept” și Primac Alexandru au existat raporturi de prestări servicii de asistență juridică stabilite prin contractul din 08 aprilie 2008, obiect al căruia a fost acordarea serviciilor juridice pentru reprezentarea lui Primac Alexandru în instanța de fond și în instanța de apel.

Prețul prestării serviciilor juridice a fost stabilit de către părți suma de 60000 lei.

Conform contractului suma urma a fi achitată timp de 3 zile din momentul încheierii raporturilor contractuale.

Potrivit bonurilor de plată nr. 960686 din 19 iunie 2009 Primac Alexandru a achitat suma de 15558 lei, la 22 decembrie 2010 suma de 4270 lei potrivit bonului de plată 960765, la 01 martie 2011 suma de 20 000 lei potrivit bonului de plată nr.960768, suma restantă neachitată la momentul adresării în judecată a reclamantului fiind de 20172 lei.

În cadrul examinării pricinii în instanța de fond Primac Alexandru a achitat creanța existentă în mărime de 20172 lei, inclusiv și cheltuielile de plată a taxei de stat.

Primac Alexandru nu a executat obligațiile pecuniare în termen, respectiv reclamantul potrivit prevederilor art. 619 și 585 Cod Civil a operat pentru punerea debitorului în întârziere, pentru perioada 09 aprilie 2008-02 iunie 2011.

Conform contractului de asistență juridică termenul de achitare a serviciilor a expirat la 09 aprilie 2008, însă ulterior debitorul a achitat datoria în rate, ultima achitare fiind la 01 martie 2011, deci se deduce că creditorul a acceptat fracționarea plății, renunțînd astfel la beneficiul pe care îl acordă principiul indivizibilității, întrucît norma în cauză este supletivă și nu imperativă.

Conform art. 514 Cod civil al R. Moldova, obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii, iar în condițiile art.572 Cod civil al R. Moldova, temeiul executării rezidă în existența unei obligații. Obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit.

Neexecutarea obligației poate fi totală sau parțială. În caz de neexecutare totală, răspunderea contractuală se va angaja cu certitudine, debitorul fiind obligat să repare întregul prejudiciu cauzat. În caz de neexecutare parțială, se face distincție între două situații, după cum obiectul obligației este indivizibil sau divizibil. Dacă

obiectul obligației este o prestație indivizibilă, prin natura sa ori prin convenția părților, executarea parțială are valoarea unei neexecutări totale. Dacă obiectul obligației este divizibil, urmează a se aprecia măsura în care obligația este executată, cu diminuarea corespunzătoare a despăgubirilor pe care debitorul va fi obligat să le plătească creditorului.

Potrivit art. 970 alin. 1 Cod civil prin contractul de prestări servicii, o parte (prestator) se obligă să presteze celeilalte părți (beneficiar) anumite servicii, iar aceasta se obligă să plătească retribuirea convenită.

Potrivit hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 9 din 24 decembrie 2010 dobânda de întârziere pentru întârzierea executării obligațiilor pecuniare curge de drept, chiar dacă nu a fost stabilită prin contract scris între părți. Pentru curgerea de drept a dobânzilor de întârziere obligația debitorului trebuie să constea în plata unei sume de bani. În cazul în care obligația are ca obiect plata unei sume de bani, debitorul datorează dobânzi pentru întârzierea executării obligației.

Debitorul este obligat să repare prejudiciul cauzat creditorului ca urmare a neexecutării obligației pecuniare asumate.

Prin obligație pecuniară debitorul e obligat, în baza unui contract sau a unei obligații extracontractuale prevăzute de Codul civil, să transmită creditorului bani, în sumă determinată sau determinabilă, adică utilizează banii ca mijloc de plată.

Potrivit art. 585 Cod civil al Republicii Moldova, se statuează că în cazul în care, conform legii sau contractului, obligația este purtătoare de dobândă, se plătește o dobândă egală cu rata de refinanțare a Băncii Naționale a Moldovei dacă legea sau contractul nu prevede o altă rată.

Conform art. 619 alin. (1) și (2) Cod civil al Republicii Moldova, obligațiilor pecuniare li se aplică dobânzi pe perioada întârzierii. În cazul actelor juridice la care nu participă consumatorul.

Recurentul pretinde încasarea unei dobânzi conform ratelor de bază ale Băncii Naționale.

Se denotă că, la data de 01 martie 2011 debitorul a fost pus în întârziere. Deci, dobânda de întârziere urmează a fi calculată începând cu 01 martie 2011 până la 13 iulie 2011, conform ratelor de dobândă ale Băncii Naționale a Moldovei, datoria se consideră scadentă la 01 martie 2011, iar pîrîtul pus în întârziere.

Materialele cauzei atestă că, datoria recurentului față de Biroul Asociat de Avocați „Tatar-Akțep” la 01 martie 2011 constituia suma de 20172 lei, astfel, intimatul acceptînd achitarea parțială a datoriei restante de facto a acceptat executarea obligației în rate, admițînd și efectele executării parțiale, prin diminuarea dobânzii solicitate.

Reieșind din cele expuse colegiul atestă că instanțele ierarhic inferioare neîntemeiat au dispus respingerea acțiunii. Colegiul atestă că modalitatea de calcul a dobânzii de întârziere urmează a fi calculată începând cu 01 martie 2011 până la 13 iulie 2011 ce constituie suma de 1465,61 lei.

În conformitate cu art. 87 al.(1) lit. a) Codul de procedură civilă, art. 3 al. (1) lit. a) al Legii taxei de stat, valoarea acțiunii se determină din suma cerută – în acțiunile pentru plata unei sume, iar conform art.94 alin. (1) Codul de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească

părții care a avut câștig de cauză toate cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pîrîtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

Deci cuantumul taxei de stat urmează a fi modificat și dispus spre încasare, din contul lui Primac Alexandru în beneficiul Biroului Asociat de Avocați „Tatar-Akțept” proporțional părții admise din acțiune, conform următorului calcul: $1465,61 \times 3\% = 43,97$ lei.

Astfel, din considerentele menționate Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul Biroul Asociat de Avocați „Tatar-Akțept”, de a casa integral hotărîrea primei instanțe și instanței de apel, cu emiterea unei noi decizii.

În conformitate cu art. 445 alin.1 lit. b) Cod de Procedură Civilă, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Se admite recursul declarat de Biroul Asociat de Avocați „Tatar-Akțept”.

Se casează hotărîrea judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 25 octombrie 2013 și decizia Curții de Apel Chișinău din 12 februarie 2014 și se emite o nouă hotărîre prin care cererea de chemare în judecată înaintată de Biroul Asociat de Avocați „Tatar-Akțept” împotriva lui Primac Alexandru privind încasarea dobînzilor de întîrziere, se admite parțial.

Se încasează din contul lui Primac Alexandru în beneficiul Biroului Asociat de Avocați „Tatar-Akțept” dobînda de întîrziere în mărime de 1465,61 lei și cheltuielile de judecată în mărime de 43,97 lei, în total 1509,58 lei (una mie cinci sute nouă lei 58 bani).

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului, Judecători

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Iuliana Oprea

Valentina Clevadi

Dumitru Mardari